



# Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.392.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

**Pan**  
**Szymon Hołownia**  
**Marszałek Sejmu**  
**Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11558 Pana Posła Patryka Wichera wraz z grupą Posłów, w sprawie ewentualnej zmiany przepisów dotyczących renty rodzinnej, tzw. renty wdowiej, proszę przyjąć poniższe informacje.

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243) wprowadziła od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Przepisy ustawy przewidują, że w przypadku zbiegu prawa do tych świadczeń, począwszy od 1 lipca 2025 r., jedno świadczenie wypłacane będzie wdowie lub wdowcowi w całości, a drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. będzie to 15%). Tym samym, przywołany akt wprowadza nową regułę zbiegu prawa do nabytej renty rodzinnej, którą wnioskodawcy ustawy nazwali „rentą wdowią”.

Przepisy określają krąg osób uprawnionych do korzystania z nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej z innym świadczeniem emerytalno-rentowym. Wdowy lub wdowcy ubiegający się o ustalenie nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku i prawa do innego świadczenia emerytalno-rentowego muszą spełnić warunki:

- osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- pozostawania we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka;
- nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- niewstąpienia w nowy związek małżeński (wypłata świadczeń w zbiegu na zasadach tzw. renty wdowiej będzie ustawała z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną).

Ustawa wprowadza też limit pobieranych świadczeń w zbiegu w ramach tzw. renty wdowiej do poziomu trzykrotności najniższej emerytury (wynoszącej od marca 2025 r. 1 878,91 zł) tj. do wysokości 5 636,73 zł.

Warunki te wynikają z konieczności skierowania renty wdowiej do osób najbardziej potrzebujących, które w sposób dotkliwy finansowo odczuły stratę osoby bliskiej, a ze względu na wiek nie mają już możliwości samodzielnego poprawienia swojej sytuacji bytowej. Ograniczenia zawarte w ustawie służą kierowaniu nowej reguły pobierania świadczeń w zbiegu do osób, które prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nabyły w końcowym okresie aktywności zawodowej lub po jej ustaniu, praktycznie tracąc możliwość poprawy swojej sytuacji majątkowej.

Wprowadzenie wskazanych warunków jest rozwiązaniem kompromisowym, wynikającym z konieczności odpowiedzialnego wdrożenia do systemu emerytalno-rentowego nowego rozwiązania, które uwzględnia zarówno oczekiwania wnioskodawców projektu obywatelskiego, jak i możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa, z którego dotowany jest FUS.

Należy podkreślić, że renta wdowia nie jest odrębnym świadczeniem, ale stanowi szczególną instytucję w systemie ubezpieczenia społecznego. Wprowadza prawo pobierania dwóch świadczeń jednocześnie (jednego w całości, drugiego w części). Ze względu na odmienny od renty rodzinnej charakter tego uprawnienia, ustawodawca inaczej określił warunki uzyskania prawa do pobierania tych dwóch świadczeń, uznając, że osobom, które utraciły partnera na późnym etapie życia trudniej jest dostosować się do nowej sytuacji niż młodszym od nich. Renta wdowia stanowi inną konstrukcję prawną niż samodzielne świadczenie, jakim jest renta rodzinna i z tego względu może podlegać innym regułom w zakresie warunków nabywania do niej uprawnień oraz innym ograniczeniom, jak w przypadku limitu wysokości pobieranych świadczeń.

Odnosząc się do poruszonej kwestii braku jakiegokolwiek wsparcia dla drugiego małżonka pragnę zauważyć, że na gruncie systemu emerytalno-rentowego instrumentem, który po śmierci małżonka stanowi wsparcie jest renta rodzinna. Jest to świadczenie z ubezpieczenia społecznego mające zapewnić środki pieniężne tym spośród członków rodziny ubezpieczonego, którzy wraz z jego śmiercią utracili żywiciela (Innymi słowy - prawo do niej powstaje w razie ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego w postaci śmierci żywiciela rodziny). Renta rodzinna ma więc majątkowy i zarazem alimentacyjny charakter kompensaty środków utrzymania rodziny, utraconych bądź pomniejszonych wskutek śmierci ubezpieczonego, który był jej żywicielem, a jej podstawową funkcją jest czasowe zapewnienie środków egzystencji rodzinie utrzymywanej przez ubezpieczonego przed jego śmiercią - przede wszystkim jego dzieciom.

Zasady nabywania prawa do renty rodzinnej oraz ustalania jej wysokości zostały ściśle określone przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 65 ust. 1 tego aktu renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do renty rodzinnej przysługuje wdowie, jeżeli w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy, a także kiedy nie osiągnęła tego wieku, ale wychowuje co najmniej jedno dziecko, które nie ukończyło 16 roku życia i uprawnione jest do renty rodzinnej po jej zmarłym mężu. W przypadku sprawowania pieczy nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy i samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, które jest uprawnione do renty rodzinnej, świadczenie to przysługuje wdowie bez względu na wiek dziecka. Ponadto, zgodnie z art. 70 ust. 2 ustawy uprawnienie do renty rodzinnej przysługuje również wdowie, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża - nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania dziecka do 16 roku życia (18 roku życia, jeśli dziecko się uczy), bądź też od chwili zaprzestania wychowywania dziecka uznanego za całkowicie niezdolne do pracy.

Złagodzenie warunków uzyskania uprawnień do renty rodzinnej w przypadku małżonka zmarłego ubezpieczonego, który wychowuje jego dziecko ma charakter szczególny. Ustawodawca umożliwił takim osobom nabycie prawa do świadczenia pomimo nie ukończenia przez nie wymaganego wieku, warunkując spełnienie tego wymogu w ciągu 5 lat od śmierci ubezpieczonego lub od momentu zaprzestania przez te osoby wychowywania jego dziecka (chwili ukończenia przez dziecko 18 roku życia, jeśli kontynuuje ono naukę). Ma to istotny wpływ na możliwość nabycia uprawnień do renty rodzinnej przez osoby młodo owdowiałe.

Przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadziły jednolite zasady nabywania prawa do renty rodzinnej przez wszystkie osoby uprawnione do tego świadczenia. Każda wdowa i wdowiec ma prawo uzyskać rentę rodzinną z tytułu śmierci współmałżonka, o ile spełnią ustawowe kryteria. Brak uprawnień w tym zakresie nie wynika zatem z samego wieku owdowienia.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej brane są pod uwagę wszystkie postulaty świadczeniobiorców, również te dotyczące zmiany przepisów emerytalno-rentowych. Zgłaszane uwagi stanowią dla Ministra istotną wskazówkę przy podejmowaniu działań zmierzających do doskonalenia systemu emerytalnego.

Niemniej ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy wielu osób, propozycje wprowadzenia nowych rozwiązań w tym obszarze winny być skrupulatnie analizowane. Dotyczy to także rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do renty wdowiej. W każdym bowiem przypadku - biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - będzie się ono wiązało z koniecznością zwiększenia dotacji do funduszu z budżetu państwa. Kluczowe w tej sprawie pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki, zgodnie z którym aktualne rozwiązania odpowiadają możliwości budżetu państwa.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są - na podstawie danych przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz inne organy rentowe zajmujące się wypłatą świadczeń w zbiegu - analizy i gromadzone statystyki dotyczące renty wdowiej. Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. wszystkie zgromadzone dane będą wykorzystane w przeglądzie świadczenia. Rada Ministrów dokona w 2028 roku weryfikacji wskaźnika wysokości świadczeń w zbiegu. Jej celem będzie ocena zasadności jego podwyższenia, uwzględniająca na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju położenie osób uprawnionych do wypłaty świadczeń w zbiegu. Będzie to również okazją do całościowego przeglądu przepisów dotyczących renty wdowiej - w tym określających krąg osób uprawnionych do korzystania z tego rozwiązania.

Z wyrazami szacunku

**z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej**

**Aleksandra Gajewska**

**Sekretarz Stanu**

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/